

អង្គជំនុំជម្រះវិសាមញ្ញក្នុងតុលាការកម្ពុជា

Extraordinary Chambers in the Courts of Cambodia
Chambres extraordinaires au sein des tribunaux cambodgiens

ព្រះរាជាណាចក្រកម្ពុជា **5**

ជាតិ សាសនា ព្រះមហាក្សត្រ

Kingdom of Cambodia
Nation Religion King

Royaume du Cambodge
Nation Religion Roi

អង្គបុរេជំនុំជម្រះ
Pre-Trial Chamber
Chambre Préliminaire

ឯកសារដើម	
ORIGINAL DOCUMENT/DOCUMENT ORIGINAL	
ថ្ងៃ ខែ ឆ្នាំ ទទួល (Date of receipt/date de reception):	
.....30/11/2009.....	
ម៉ោង (Time/Heure) :.....16:00.....	
មន្ត្រីទទួលបន្ទុកសំណុំរឿង (Case File Officer/L'agent chargé du dossier):.....C.A. 711.....	

សំណុំរឿងព្រហ្មទណ្ឌលេខ: ០០២/២០-១០-២០០៩-អវតក/ចក្រភពកម្ពុជា (Case File Officer/L'agent chargé du dossier):

អង្គបុរេជំនុំជម្រះ

- ចំពោះមុខ: ចៅក្រម ប្រាក់ គីមសាន ជាប្រធាន
- ចៅក្រម Jean-Marc LAVERGNE
- ចៅក្រម អ៊ែម ប៊ុល
- ចៅក្រម Florence MUMBA
- ចៅក្រម ហ្វុក តុច្ឆី

ឯកសារបានថតចម្លងត្រឹមត្រូវតាមច្បាប់ដើម	
CERTIFIED COPY/COPIE CERTIFIÉE CONFORME	
ថ្ងៃ ខែ ឆ្នាំ នៃការបញ្ជាក់ (Certified Date /Date de certification):	
.....01/DEC/2009.....	
មន្ត្រីទទួលបន្ទុកសំណុំរឿង (Case File Officer/L'agent chargé du dossier):.....C.A. 711.....	

កាលបរិច្ឆេទ: ថ្ងៃទី៣០ ខែវិច្ឆិកា ឆ្នាំ២០០៩

សាធារណៈ:

សេចក្តីសម្រេចលើសំណើរបស់ជនត្រូវចោទ អៀង សារី

សុំឲ្យមានវិធានការសមរម្យពាក់ព័ន្ធនឹងសេចក្តីថ្លែងការណ៍មួយចំនួនដែលធ្វើដោយ

សម្តេចនាយករដ្ឋមន្ត្រី ហ៊ុន សែន ដែលបានតភ្ជាប់នឹងឯករាជ្យតារាងរបស់ចៅក្រម

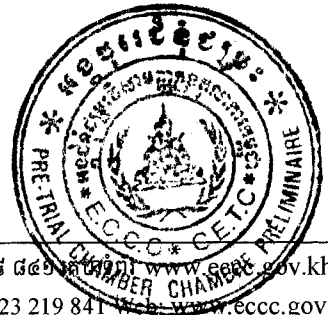
អង្គបុរេជំនុំជម្រះ ចៅក្រម Katinka LAHUIS និងចៅក្រម Rowan DOWNING

សហព្រះរាជអាជ្ញា
ជា លាង
William SMITH

ជនត្រូវចោទ
អៀង សារី

ចៅក្រមអន្តរជាតិអង្គបុរេជំនុំជម្រះ
Rowan DOWNING
Katinka LAHUIS

សហមេធាវីការពារក្តីជនត្រូវចោទ
អាង ឧត្តម
Michael G. KARNAVAS

អង្គបុរេជំនុំជម្រះ នៃអង្គជំនុំជម្រះវិសាមញ្ញក្នុងតុលាការកម្ពុជា (“អ.វ.ត.ក”)

បានទទួល “សំណើសុំឱ្យមានវិធានការសមរម្យពាក់ព័ន្ធនឹងសេចក្តីផ្តេងការណ៍មួយចំនួនដែលធ្វើដោយសម្តេចនាយករដ្ឋមន្ត្រី ហ៊ុន សែន ដែលតតាំងនឹងឯករាជ្យភាពរបស់ចៅក្រមអង្គបុរេជំនុំជម្រះ លោកស្រីចៅក្រម Katinka LAHUIS និង លោកចៅក្រម Rowan DOWNING” របស់មេធាវីការពារក្តីដែលបានដាក់កាលពីថ្ងៃទី២០ ខែតុលា ឆ្នាំ២០០៩ អនុលោមតាមវិធាន៣៤ នៃវិធានផ្ទៃក្នុង និងបានជូនដំណឹងកាលពីថ្ងៃទី២៨ ខែតុលា ឆ្នាំ២០០៩ (“សំណើសុំ”)។

បានឃើញ អនុស្សរណៈរបស់ប្រធានអង្គបុរេជំនុំជម្រះ ប្រាក់ គឹមសាន ចុះថ្ងៃទី២៨ ខែតុលា ឆ្នាំ២០០៩ ធ្វើជូនគណៈកម្មាធិការរដ្ឋបាលតុលាការ (“JAC”) ដែលបានណែនាំអំពីការតែងតាំងចៅក្រមបំរុងអន្តរជាតិរបស់អង្គបុរេជំនុំជម្រះ ជូនអង្គបុរេជំនុំជម្រះ ក្នុងគោលបំណងដើម្បីធ្វើការសម្រេចលើសំណើសុំ និងបានស្នើឱ្យ JAC ធ្វើការតែងតាំងចៅក្រមអន្តរជាតិបន្ថែមមួយរូបទៀត ក្នុងគោលបំណងនេះ អនុលោមតាមវិធាន៣៤(៤) នៃវិធានផ្ទៃក្នុង។

បានឃើញថែមទៀត នូវសេចក្តីសម្រេចរបស់ JAC ចុះថ្ងៃទី៣០ ខែតុលា ឆ្នាំ២០០៩ ដែលបានតែងតាំងចៅក្រមអង្គជំនុំជម្រះសាលាដំបូងអន្តរជាតិ លោកចៅក្រម Jean-Marc LAVERGNE ជូនអង្គបុរេជំនុំជម្រះ ក្នុងគោលបំណងដើម្បីសម្រេចលើសំណើសុំ។

បានទទួល សារណាសម្ងាត់របស់លោកចៅក្រម Rowan Downing និងលោកស្រីចៅក្រម Katinka Lahuis អនុលោមតាមវិធាន៣៤(៧) នៃវិធានផ្ទៃក្នុង កាលពីថ្ងៃទី៦ ខែវិច្ឆិកា ឆ្នាំ២០០៩។

បានសិច្ចារណា លើ “ចម្លើយតបទៅនឹងពាក្យសុំឱ្យមានវិធានការសមរម្យរបស់ជនត្រូវចោទ អៀង សារី” របស់សហព្រះរាជអាជ្ញា ពាក់ព័ន្ធនឹងចៅក្រមអន្តរជាតិនៃអង្គបុរេជំនុំជម្រះ” ដែលបានដាក់កាលពីថ្ងៃទី៥ ខែវិច្ឆិកា ឆ្នាំ២០០៩ (“ចម្លើយតប”)។

I. សេចក្តីផ្តើម

១. ផ្អែកតាមសេចក្តីផ្តេងការណ៍តាមប្រព័ន្ធផ្សព្វផ្សាយ ដែលធ្វើដោយសម្តេចនាយករដ្ឋមន្ត្រីនៃព្រះរាជាណាចក្រកម្ពុជាថា “ចៅក្រមបរទេសមួយចំនួននៃអង្គជំនុំជម្រះវិសាមញ្ញក្នុងតុលាការកម្ពុជា បានសម្រេចលើសំណើរបស់ជនត្រូវចោទ អៀង សារី សុំឱ្យមានវិធានការ ពាក់ព័ន្ធនឹងសេចក្តីផ្តេងការណ៍មួយចំនួនដែលធ្វើដោយសម្តេចនាយករដ្ឋមន្ត្រី ហ៊ុន សែន

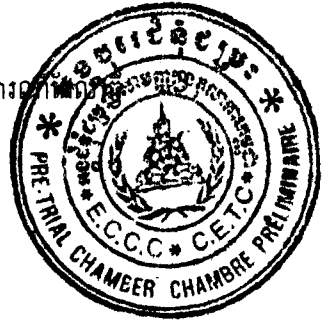
បញ្ហាមកពីរដ្ឋាភិបាលរបស់ខ្លួន”^១ សំណើសុំបានស្នើសុំឱ្យអង្គបុរេជំនុំជម្រះ“ប្រើប្រាស់អំណាច
ធានាសិទ្ធិដែលមានរបស់ខ្លួន” ដើម្បីមាន“វិធានការដែលចាំបាច់ និងសមរម្យទាំងឡាយ ដើម្បី
ធ្វើការបំភ្លឺ និង/ឬត្រួតពិនិត្យមើលទង្វើ ដែលត្រូវបានចោទប្រកាន់មកលើលោកស្រីចៅក្រម
Katinka Lahuis និងលោកចៅក្រម Rowan Downing”^២។ ទោះបីជាសំណើសុំត្រូវបាន
ដាក់ស្របតាមវិធាន៣៤ នៃវិធានផ្ទៃក្នុង^៣ហើយក៏ដោយ ក៏សំណើសុំមិនបានសុំដិតចិត្តលោក
ចៅក្រម Downing និងលោកស្រីចៅក្រម Lahuis នោះទេ ក៏ប៉ុន្តែ សំណើបានសុំឱ្យមាន
វិធានការដែលមិនបានបញ្ជាក់ច្បាស់លាស់ទៅវិញ។ បន្ថែមពីលើនេះទៀត សំណើសុំនេះ
ទាមទារនូវសេចក្តីសម្រេច ដែលត្រូវធ្វើឡើងយ៉ាងឆាប់រហ័សលើសំណើសុំ បន្ទាប់ពីមាន
សវនាការដេញដោលផ្ទាល់មាត់ធ្វើឡើងជាសាធារណៈ និងការព្យួរបញ្ហាដែលមិនទាន់សម្រេច
ផ្សេងៗទៀតទាំងអស់ នៅចំពោះមុខអង្គបុរេជំនុំជម្រះនៅចន្លោះពេលនេះសិន^៤។ នៅក្នុងការ
ឆ្លើយតប សហព្រះរាជអាជ្ញាអះអាងថា សំណើសុំមិនអាចទទួលយកបានទេ ហើយសំណើ
សុំនេះក៏ខ្វះនូវអង្គសេចក្តី និងគ្មានភស្តុតាងបញ្ជាក់នោះដែរ^៥។

II. ការពិចារណា

- ក. សំណើសុំបើកសវនាការជាសាធារណៈ និងព្យួរកិច្ចដំណើរការនីតិវិធី
- ២. វិធាន៣៤(៧) នៃវិធានផ្ទៃក្នុងបង្ហាញថា បណ្តឹងដិតចិត្តជាមួយនឹងសារណានានា ដែលបាន
កំណត់ ស្របតាមអនុវិធាននេះ ត្រូវពិចារណាដោយចៅក្រមអង្គជំនុំជម្រះ ដែលចេញសេចក្តី
សម្រេចជាលាយលក្ខណ៍អក្សរ។ នីតិវិធីដែលបានរៀបរាប់នៅក្នុងវិធាន៣៤(៧) នៃវិធានផ្ទៃក្នុង
កំណត់អំពីសេចក្តីសម្រេចជាលាយលក្ខណ៍អក្សរ ដែលធ្វើដោយអង្គជំនុំជម្រះ ផ្អែកតាម

^១ សំណើសុំ កថាខណ្ឌ៩។
^២ ដូចខាងលើដែរ កថាខណ្ឌ១៥។
^៣ ដូចខាងលើដែរ កថាខណ្ឌ១។
^៤ ដូចខាងលើដែរ ។
^៥ ចម្លើយតប កថាខណ្ឌ២៤-២៥។

សេចក្តីសម្រេចលើសំណើរបស់ជនត្រូវចោទ អៀវ សារី សុំឱ្យមានវិធានការ ពាក់ព័ន្ធនឹងសេចក្តីផ្តេងការណ៍
ដោយសម្តេចនាយករដ្ឋមន្ត្រី ហ៊ុន សែន

បណ្តឹងដិតចិត្តនិងសារណាដែលធ្វើដោយចៅក្រមរូបនោះ។ វិធានផ្ទៃក្នុង មិនមានកំណត់អំពី សវនាការទេ។ អង្គបុរេជំនុំជម្រះ កាលពីលើកមុន បានយល់ឃើញថា នៅពេលដែល អង្គបុរេជំនុំជម្រះមានព័ត៌មានគ្រប់គ្រាន់ ដើម្បីធ្វើការសម្រេចលើពាក្យបណ្តឹងនេះ ហើយដើម្បី ផលប្រយោជន៍យុត្តិធម៌ ក្នុងការបន្តកិច្ចដំណើរការនីតិវិធីឱ្យបានឆាប់រហ័ស អង្គបុរេជំនុំជម្រះ អាចធ្វើការសម្រេចលើបញ្ហានេះ ដោយមិនចាំបាច់បើកសវនាការជាសាធារណៈនោះទេ^៦។ តុលាការអន្តរជាតិផ្សេងទៀត ក៏បានធ្វើការសម្រេចតាមទម្លាប់លើពាក្យបណ្តឹងស្រដៀងគ្នានេះ ដែរ ដោយគ្រាន់តែផ្អែកតាមកិច្ចដំណើរការនីតិវិធីជាលាយលក្ខណ៍អក្សរតែប៉ុណ្ណោះ។ អង្គជំនុំ ជម្រះពិចារណាឃើញថា វាស្ថិតនៅក្នុងផលប្រយោជន៍នៃយុត្តិធម៌ ក្នុងការដំណើរការឱ្យបាន ឆាប់រហ័ស និងក្នុងការសម្រេចលើសំណើសុំដោយមិនបើកសវនាការជាសាធារណៈ។ តម្លាភាព នៃកិច្ចដំណើរការនីតិវិធី នឹងត្រូវបានធានាតាមរយៈការចាត់ចំណាត់ថ្នាក់សារជាថ្មី លើការដាក់ឯកសារទាំងអស់ ដែលពាក់ព័ន្ធនឹងសំណើសុំនេះ ថាជាឯកសារសាធារណៈ។

៣. អនុលោមតាមវិធាន៣៤(៥) នៃវិធានផ្ទៃក្នុង បណ្តឹងដិតចិត្តមិនបង្អាក់កិច្ចដំណើរការនីតិវិធី នោះទេ។ ទោះបីជាយ៉ាងណាក៏ដោយ ចៅក្រមអាចលាលែងដោយស្ម័គ្រចិត្តបាន។ ទាក់ទិននឹង បញ្ហានេះ អង្គបុរេជំនុំជម្រះកត់សម្គាល់ឃើញថា ទោះបីជាលោកចៅក្រម Downing និងលោកស្រីចៅក្រម Lahuis ដកខ្លួនចេញពីការធ្វើសេចក្តីសម្រេចលើសំណើសុំនេះ និងត្រូវ បានជំនួសវិញ ដូចមានចែងនៅក្នុងវិធាន៣៤ នៃវិធានផ្ទៃក្នុងក៏ដោយ ក៏ពួកគាត់មិនឯកភាពថា អង្គបុរេជំនុំជម្រះមិនត្រូវកំណត់សម្រេចលើបញ្ហាផ្សេងទៀតនោះទេ លុះត្រាតែសំណើសុំនេះ ត្រូវបានសម្រេចសិននោះ^៧។

ខ. ទម្រង់នៃដំណោះស្រាយដែលបានស្នើសុំក្នុងសំណើ

^៦ សេចក្តីសម្រេចលើករណីចៅក្រម នីយ ថុល កថាខណ្ឌ៨។ Cf. ទាក់ទងនឹងបណ្តឹងឧទ្ធរណ៍ និងពាក្យសុំនានាក្រោម អនុវិធាន៧៣(ក)-(គ) វិធាន៧៧(៣)(ខ) នៃវិធានផ្ទៃក្នុងផ្តល់អំណាចឱ្យអង្គជំនុំជម្រះសម្រេចលើពាក្យសុំដោយផ្អែកលើ មូលដ្ឋាននៃសេចក្តីសន្និដ្ឋានជាលាយលក្ខណ៍អក្សររបស់ភាគីនានាតែប៉ុណ្ណោះ។

^៧ សេចក្តីសន្និដ្ឋានរបស់ចៅក្រម Katinka Lahuis និង Rowan Downing កថាខណ្ឌ២។

សេចក្តីសម្រេចលើសំណើរបស់ជនត្រូវចោទ អៀវ សារី សុំឱ្យមានវិធានការ ពាក់ព័ន្ធនឹងសេចក្តីផ្តើមការណ៍ដែល ដោយសម្តេចនាយករដ្ឋមន្ត្រី ហ៊ុន សែន

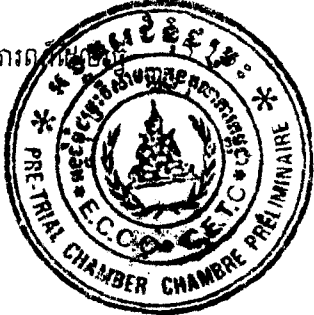

- ៤. វិធាន៣៤(២) នៃវិធានផ្ទៃក្នុងចែងថា “ភាគីអាចធ្វើបណ្តឹងដិតចិត្តចំពោះសហចៅក្រមស៊ើបអង្កេត ឬចៅក្រមនៃអង្គបុរេជំនុំជម្រះ អង្គជំនុំជម្រះសាលាដំបូង ឬអង្គជំនុំជម្រះតុលាការកំពូល ក្នុងករណីណាមួយ ដែលចៅក្រមរូបនោះមាន ឬធ្លាប់មានផលប្រយោជន៍ផ្ទាល់ខ្លួន ឬផលប្រយោជន៍ផ្នែកហិរញ្ញវត្ថុ ឬមានការពាក់ព័ន្ធ ដែលអាចធ្វើឱ្យប៉ះពាល់យ៉ាងពិតប្រាកដដល់ភាពអនាគតរបស់ចៅក្រមរូបនោះ ឬអាចបង្កើតឱ្យមានភាពលំអៀង”។ យោងតាមវិធាន៣៤(៣)នៃវិធានផ្ទៃក្នុង ការអនុវត្តបែបនេះ “ត្រូវបង្ហាញឱ្យច្បាស់លាស់ អំពីមូលហេតុ នៃបណ្តឹង និងត្រូវមានភស្តុតាងបញ្ជាក់ផងដែរ”។
- ៥. យុត្តិសាស្ត្ររបស់អង្គជំនុំជម្រះវិសាមញ្ញ និងតុលាការអន្តរជាតិផ្សេងទៀតបានលើកឡើងស្របគ្នាថា លក្ខខណ្ឌកំណត់នៃភាពអនាគតត្រូវបានរំលោភបំពាន ទាំងនៅពេលដែលចៅក្រមមានភាពលំអៀងជាក់ស្តែងផង ទាំងនៅពេលដែលគ្រាន់តែមានអាការៈទំនងថាមានភាពលំអៀងផង^៥។ អាការៈទំនងថាមានភាពលំអៀង កើតមានឡើងក្នុងករណីដែល (ក) ចៅក្រមគឺជាភាគីនៃរឿងក្តី ឬមានផលប្រយោជន៍ផ្នែកហិរញ្ញវត្ថុ ឬផលប្រយោជន៍ជាកម្មសិទ្ធិនៅក្នុងលទ្ធផលនៃរឿងក្តី ឬប្រសិនបើសេចក្តីសម្រេចរបស់ចៅក្រមនោះនឹងនាំឱ្យមានការឡើងកម្រិត នៃបុព្វហេតុមួយដែលគាត់មានការពាក់ព័ន្ធជាមួយ ឬក៏ (ខ)កាលៈទេសៈនានានឹងនាំឱ្យមានអ្នកសង្កេតការណ៍ដ៏សមហេតុផល យល់ដឹងបាន ប្រកបដោយភាពសមហេតុផលថា មានភាពលំអៀងនៅពេលខ្លួនទទួលបានព័ត៌មានត្រឹមត្រូវ^៦។
- ៦. អ្នកសង្កេតការណ៍ដ៏សមហេតុផល ក្នុងការវាយតម្លៃអំពីភាពលំអៀងនេះ គឺត្រូវតែជា”បុគ្គលម្នាក់ដែលមានព័ត៌មានគ្រប់គ្រាន់ យល់ដឹងពីគ្រប់កាលៈទេសៈពាក់ព័ន្ធទាំងអស់ រាប់បញ្ចូលទាំង ប្រពៃណីនៃសេចក្តីផ្តើម និងភាពមិនលំអៀងដែលបង្កើតបានជាផ្នែកមួយនៃមូលដ្ឋាននិងការវាយតម្លៃអំពីអង្គហេតុផង ដែលថា ភាពអនាគត គឺជាករណីយកិច្ចមួយក្នុងចំណោម

^៥ រឿងក្តី រដ្ឋអាគ្នា តទល់នឹង Furundzija សាលដីការរបស់អង្គជំនុំជម្រះតុលាការកំពូល សំណុំរឿងលេខ IT-95-17/1-A ថ្ងៃទី២១ ខែកក្កដា ឆ្នាំ២០០០ កថាខណ្ឌ១៨១-៨៨ (“សាលដីការរបស់អង្គជំនុំជម្រះតុលាការកំពូល Furundzija”)។

^៦ ដូចខាងលើដែរ កថាខណ្ឌ១៨៩។

សេចក្តីសម្រេចលើសំណើរបស់ជនត្រូវចោទ អៀវ សារី សុំឱ្យមានវិធានការ ពាក់ព័ន្ធនឹងសេចក្តីផ្តើមការពារ
ដោយសម្តេចនាយករដ្ឋមន្ត្រី ហ៊ុន សែន

ករណីយកិច្ចផ្សេងទៀត ដែលចៅក្រមគ្រប់រូបត្រូវតែសម្រេចថាគាំទ្រលើកតម្កើងឡើង^{១០}។ ដូច
ដែលបានឃើញនៅក្នុងយុត្តិសាស្ត្រមុនៗ របស់អង្គជំនុំជម្រះវិសាមញ្ញរួចហើយ ចំណុច
ចាប់ផ្តើមសម្រាប់ ធ្វើការកំណត់សម្រេចអំពីការចោទប្រកាន់ពីភាពលំអៀង គឺជាការសន្មត
ទុកជាមុន អំពីភាពអនាគតិ ដែលមានចំពោះចៅក្រមអង្គជំនុំជម្រះវិសាមញ្ញ ដែលបានផ្អែកលើ
ការធ្វើសម្រេចប្រណិធានចូលកាន់តំណែងរបស់ចៅក្រម និងលក្ខណៈសម្បត្តិសាស្ត្រសម្រាប់
ការតែងតាំងពួកគាត់^{១១}។

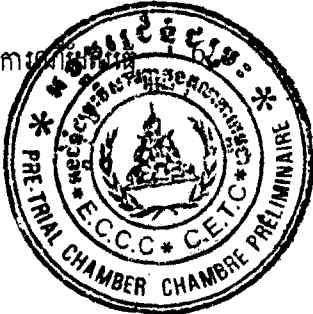
៧. ភាគីដែលដាក់ពាក្យបណ្តឹង មានបន្ទុកដកចេញ នូវការសន្មតទុកជាមុននោះដែលជាចំណុច
ចាប់ផ្តើមយ៉ាងខ្ពស់មួយ^{១២}។ មូលហេតុនៃចំណុចចាប់ផ្តើមដ៏ខ្ពស់នេះ គឺថាខណៈពេលដែលភាព
លំអៀងពិតប្រាកដ ឬអាចមើលឃើញលើផ្នែកមួយរបស់ចៅក្រមណាម្នាក់ វាប៉ះពាល់ដល់
ភាពសម្ងាត់ នៃកិច្ចការរដ្ឋបាល វានឹងស្នើសុំការកំរាមកំហែងលើផលប្រយោជន៍នៃកិច្ចការ
រដ្ឋបាលដែលមិនលំអៀង និងយុត្តិធម៌ ប្រសិនបើចៅក្រមមានគុណសម្បត្តិគ្រប់គ្រាន់ផ្អែក

^{១០} ដូចខាងលើដែរ កថាខណ្ឌ១៩០។

^{១១} សេចក្តីសម្រេចលើបណ្តឹងដឹកចិត្តជាបន្ទាន់របស់សហមេធាវីជនត្រូវចោទ នួន ជា ចំពោះលោកចៅក្រម ឈីយ ថុល ថ្ងៃទី
៤ ខែកុម្ភៈ ឆ្នាំ២០០៨ (សេចក្តីសម្រេចលើករណីចៅក្រម ឈីយ ថុល) C11/29 បានដកស្រង់សាលដីការរបស់
អង្គជំនុំជម្រះតុលាការកំពូលលើអឺរ៉ង់ក្រី Furundzija កថាខណ្ឌ១៩៦ ព្រមទាំងមាត្រា៣.៣ នៃកិច្ចព្រមព្រៀងរវាងអង្គការ
សហប្រជាជាតិ និងរាជរដ្ឋាភិបាលកម្ពុជាទាក់ទងនឹងការកាត់សេចក្តីនៅក្រោមច្បាប់កម្ពុជា នូវឧក្រិដ្ឋកម្មដែលប្រព្រឹត្តឡើង
នៅក្នុងរយៈកាលនៃកម្ពុជាប្រជាធិបតេយ្យ (“ចៅក្រមត្រូវតែជាបុគ្គលដែលមានចរិតលក្ខណៈ និងស្មារតីខ្ពស់ មិនលំអៀង
និងសុចរិត មានគុណសម្បត្តិដែលតម្រូវសម្រាប់តែងតាំងឱ្យបម្រើការងារក្នុងការិយាល័យក្នុងតុលាការនៅក្នុងប្រទេស
របស់ខ្លួន។ ចៅក្រមត្រូវឯករាជ្យក្នុងការបំពេញមុខងាររបស់ខ្លួន និងមិនអាចទទួលយក ឬស្វែងរកការណែនាំពីរដ្ឋាភិបាល
ឬប្រភព ណាមួយផ្សេងទៀតឡើយ”) និងមាត្រា១០ ថ្មីនៃច្បាប់អ.វ.ត.ក ចែងថា “(ចៅក្រមជម្រះក្តីនៃអង្គជំនុំជម្រះ
វិសាមញ្ញ ត្រូវបានជ្រើសតាំងក្នុងចំណោមចៅក្រមក្នុងតំណែងបច្ចុប្បន្ន និងចៅក្រមដែលបានជ្រើសតាំងបន្ថែមតាមនីតិវិធី
នៃការ ជ្រើសតាំងចៅក្រមជាធរមាន ហើយដែលមានចរិតលក្ខណៈនិងស្មារតីខ្ពស់ មិនលំអៀង និងសុចរិត មាន
បទពិសោធន៍ក្នុងការងារជំនាញជាពិសេសខាងច្បាប់ព្រហ្មទណ្ឌ ឬច្បាប់អន្តរជាតិ [...]។ ចៅក្រមជម្រះក្តី ត្រូវឯករាជ្យ
ក្នុងការបំពេញការងាររបស់ខ្លួន ហើយមិនត្រូវទទួល ឬស្វែងរកការបង្គាប់បញ្ជាពីរដ្ឋាភិបាលណាមួយ ឬពីប្រភពណាមួយ
ផ្សេងទៀតឡើយ”)។

^{១២} សេចក្តីសម្រេចលើករណីចៅក្រម ឈីយ ថុល កថាខណ្ឌ១៥។

សេចក្តីសម្រេចលើសំណើរបស់ជនត្រូវចោទ អៀវ សារី សុំឱ្យមានវិធានការ ពាក់ព័ន្ធនឹងសេចក្តីផ្តើមការព្រហ្មទណ្ឌ
ដោយសម្តេចនាយករដ្ឋមន្ត្រី ហ៊ុន សែន

លើមូលដ្ឋាននៃការចោទប្រកាន់អំពីភាពលំអៀង ដែលគ្មានមូលដ្ឋាន និងគ្មានសំអាង^{១៣}។ សំណួរដែលសំខាន់ គឺថា តើទស្សនៈនៃកង្វះភាពអនាគតត្រូវបានធ្វើយុត្តិកម្ម យ៉ាងពិតប្រាកដដែរឬទេ^{១៤}។ គ្រាន់តែមានអារម្មណ៍ ឬការសង្ស័យ អំពីភាពលំអៀង ដែលធ្វើដោយជនជាប់ចោទនោះ មិនមានលក្ខណៈគ្រប់គ្រាន់ទេ។ អ្វីដែលចាំបាច់នោះ គឺការយល់ដឹងអំពីភាពលំអៀង យ៉ាងត្រឹមត្រូវជាក់លាក់ ដោយផ្អែកតាមការយល់ដឹងអំពីកាលៈទេសៈទាំងអស់ដែលពាក់ព័ន្ធ^{១៥}។

៨. ការចោទប្រកាន់អំពីភាពលំអៀង ត្រូវមានការគាំទ្រអំពីមូលដ្ឋានជាក់ស្តែង។ អង្គហេតុដែលគ្រាន់តែថា ចៅក្រមត្រូវបានទិញតាមសារព័ត៌មាននោះ មិនចាំបាច់មានការដកហូតសិទ្ធិរបស់ចៅក្រមនោះទេ^{១៦}។ ទោះបីជាសេចក្តីទុកចិត្តរបស់សាធារណជន អាចត្រូវបានប៉ះពាល់ដោយសារការសន្និដ្ឋាននានា ដែលបានផ្សព្វផ្សាយថា មានភាពលំអៀង ទោះការសន្និដ្ឋាននេះខុសក៏ដោយ ត្រូវក៏ដោយ បណ្តឹងដិតចិត្តមិនបានយកចិត្តទុកដាក់ អំពី“ពាក្យចោមអាវាមពាក្យបញ្ជិតបញ្ជា ដៀមដាមនិងព័ត៌មានខុស ដែលតាមពិតបានផ្សព្វផ្សាយនៅក្នុងសារព័ត៌មាននានា និងការគំរាមកំហែង ឬការប៉ុនប៉ងបំភ័យចៅក្រមផ្សេងទៀតនោះទេ”^{១៧}។ បញ្ហាផ្សេងៗទៀត ដែលជាធម្មតា មិនមានលក្ខណៈគ្រប់គ្រាន់ក្នុងការកំណត់លក្ខខណ្ឌដកហូតសិទ្ធិចៅក្រមនោះ គឺ “ការប៉ាន់ប្រមាណ ជំនឿ ការសន្និដ្ឋាន ការសង្ស័យ ការផ្តល់មតិយោបល់

^{១៣} រឿងក្តី រដ្ឋអាជ្ញា តទល់នឹង Delalic និងអ្នកផ្សេងទៀត សាលដីកាអង្គជំនុំជម្រះតុលាការកំពូល ថ្ងៃទី២០ ខែកុម្ភៈ ឆ្នាំ២០០១ សំណុំរឿងលេខ IT-96-21-A កថាខណ្ឌ៧០៧។ (“ទោះបីជាមានសារៈសំខាន់ក្នុងការស្វែងរកយុត្តិធម៌ក្តី ប៉ុន្តែវាមានសារៈសំខាន់ដូចគ្នាដែលថា មន្ត្រីតុលាការលាលែងត្រូវបានទិញរបស់ខ្លួនក្នុងការជំនុំជម្រះដោយការយល់ព្រមស្រួលៗទៅនឹងការស្នើសុំដោយភាពលំអៀងជាក់ស្តែង និងមិនលើកទឹកចិត្តដល់ភាគីឱ្យជឿថា តាមរយៈការដាក់បណ្តឹងដិតចិត្តចៅក្រមមួយរូប រឿងក្តីរបស់ពួកគាត់ត្រូវបានជំនុំជម្រះដោយបុគ្គលដែលគិតថា ចៅក្រមរូបនោះទំនងជាសម្រេចលើរឿងក្តីក្នុងរយៈពេលប្រយោជន៍របស់ខ្លួននោះទេ”)។

^{១៤} សាលដីកាបស់អង្គជំនុំជម្រះតុលាការកំពូល Furundzija កថាខណ្ឌ ១៨៥។

^{១៥} រឿងក្តី រដ្ឋអាជ្ញា តទល់នឹង Karemera និងអ្នកផ្សេងទៀត សេចក្តីសម្រេចលើបណ្តឹងដិតចិត្តរបស់ Joseph Nzirorera ចំពោះចៅក្រម Byron, Kam និង Joensen (ការិយាល័យ) សំណុំរឿងលេខICTR-98-44-T ថ្ងៃទី០៧ ខែមីនា ឆ្នាំ២០០៨ កថាខណ្ឌ៥។

^{១៦} ប្រជាជននៃរដ្ឋIllinois តទល់នឹង Alton Coleman 168 Ill. 2d 509 (1995)។

^{១៧} នៅក្នុងករណីសហរដ្ឋអាមេរិក 666 F.2d 690 (មណ្ឌលទី១ ឆ្នាំ១៩៨១)។

សេចក្តីសម្រេចលើសំណើរបស់ជនត្រូវចោទ រៀបរាប់ សារី សុំឱ្យមានវិធានការ ពាក់ព័ន្ធនឹងសេចក្តីផ្តេងការស្នើសុំដោយសម្តេចនាយករដ្ឋមន្ត្រី ហ៊ុន សែន

ព្រមទាំងបញ្ហាមិនមានភាពជាក់ស្តែងស្រដៀងគ្នានានា” ក៏ដូចជា“របាយការណ៍ នៅក្នុង បណ្តាញផ្សព្វផ្សាយ ដែលអះអាងថាពិត ដូចជាការដកស្រង់ដែលសំដៅដល់ចៅក្រម ឬអ្នក ផ្សេងទៀត ប៉ុន្តែដែលតាមពិត គឺខុស ឬតាមពិត គឺមិនត្រឹមត្រូវ ឬដែលនាំឱ្យមានការ យល់ខុស”^{១៨}។

៩. តាមទស្សនៈច្បាប់ នៅពេលដែលការចោទប្រកាន់អំពើភាពលំអៀង ត្រូវបានធ្វើឡើងផ្អែកតាម សេចក្តីសម្រេចរបស់ចៅក្រម វាមិនគ្រប់គ្រាន់ក្នុងការដែលគ្រាន់តែចោទប្រកាន់អំពើវិការៈ នោះទេ ប្រសិនបើមាន។ អ្វីដែលត្រូវធ្វើការបង្ហាញនោះ គឺថា ការសម្រេចនានាអាចយកមក អនុវត្តបានចំពោះការសម្រេចបញ្ចប់ជាមុនប្រឆាំងនឹងអ្នកដាក់ពាក្យបណ្តឹង ឬនឹងបានដឹងយ៉ាង សមហេតុផល និងមិនមានការពាក់ព័ន្ធយ៉ាងពិតប្រាកដទៅនឹងការអនុវត្តច្បាប់នោះទេ ដែល អាចនាំឱ្យមានការបកស្រាយដែលអាចមានលើសពីមួយ ឬពាក់ព័ន្ធនឹងការវាយតម្លៃលើអង្គ ហេតុនានាដែលពាក់ព័ន្ធ^{១៩}។

១០. ផ្អែកតាមអត្ថបទសារព័ត៌មាន ដែលបានរាយការណ៍អំពីសេចក្តីផ្តេងការណ៍ ដែលធ្វើដោយ នាយករដ្ឋមន្ត្រីនៃប្រទេសកម្ពុជា សំណើសុំបានស្នើដល់អង្គបុរេជំនុំជម្រះ ឱ្យមានវិធានការ ដែលមិនបានគូសបញ្ជាក់ច្បាស់លាស់ ប៉ុន្តែ“សមរម្យ” ដើម្បី“បំភ្លឺ ឬ ត្រួតពិនិត្យ អំពីទង្វើ របស់លោកស្រីចៅក្រម Katinka Lahuis និង លោកចៅក្រម Rowan Downing”^{២០}។ ដំណោះស្រាយ ដែលបានកំណត់នៅក្នុងវិធាន៣៤នៃវិធានផ្ទៃក្នុង ដែលសំណើសុំបានយកធ្វើ ជាសំអាង គឺការដិតចិត្តតុលាការ ដែលកំណត់លក្ខខណ្ឌឱ្យភាគីដែលបានប្តឹងដិតចិត្ត ធ្វើ ការបង្ហាញថា ចៅក្រមដែលកំពុងមានបញ្ហា បានបង្កើតនូវភាពលំអៀង យ៉ាងពិតប្រាកដ។ វិធាននេះបន្តថា អង្គបុរេជំនុំជម្រះមិនចាំបាច់ធ្វើអ្វីទេ ក្នុងករណីដែលបន្ទុកនេះ មិនត្រូវបាន

^{១៨} រឿងក្តី Nichols តទល់នឹង Alley 71 F.3d 347 (មណ្ឌលទី១០ ឆ្នាំ១៩៩៥)។

^{១៩} រឿងក្តី រដ្ឋអាជ្ញា តទល់នឹង Blagojevic និងអ្នកផ្សេងទៀត សេចក្តីលើពាក្យសុំរបស់Blagojevic អនុលោមតាមវិធាន ១៥(ខ) (ការិយាល័យ) សំណុំរឿងលេខ IT-02-60 ថ្ងៃទី១៩ ខែមីនា ឆ្នាំ២០០៣ កថាខណ្ឌ១៤។

^{២០} សំណើសុំ ទំព័រ១។

សេចក្តីសម្រេចលើសំណើរបស់ជនត្រូវចោទ អៀវ សារី សុំឱ្យមានវិធានការ ពាក់ព័ន្ធនឹងសេចក្តីផ្តេងការណ៍ ដោយសម្តេចនាយករដ្ឋមន្ត្រី ហ៊ុន សែន

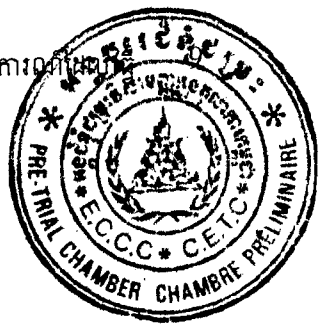

បំពេញទេនោះ^{២១}។ អង្គបុរេជំនុំជម្រះពុំមានយុត្តាធិការ ស្របតាមវិធានផ្ទៃក្នុង ក្នុងការទទួលខុសត្រូវចំពោះតម្រូវការជាទូទៅនេះទេ និងពុំមានអំណាចក្នុងការបង្គាប់ឱ្យមានការស៊ើបសួរទៅលើការចោទប្រកាន់ អំពីភាពលំអៀង ដែលមិនមានភស្តុតាងគាំទ្រគ្រប់គ្រាន់នោះទេ។ ការយល់ឃើញផ្សេងពីនេះ នឹងដកហូតនូវបន្ទុកដ៏ធ្ងន់ធ្ងរក្នុងការស្វែងរកភស្តុតាង ដែលដាក់លើអ្នកដាក់ពាក្យបណ្តឹង ដែលជាការចាំបាច់ ដើម្បីធ្វើការច្រានចោលនូវការសន្មតទុកជាមុន អំពីភាពអនាគតនោះ។ ហេតុនេះ ការស្នើរបស់សំណើសុំឱ្យមាន “វិធានការសមរម្យ” ត្រូវបានបដិសេធចោល។

១១. ប្រសិនបើត្រូវបានចាត់ទុកថា ជាបណ្តឹងដិតចិត្តចៅក្រមអង្គបុរេជំនុំជម្រះអន្តរជាតិទាំងពីររូបនោះ សំណើសុំនោះមានវិការៈ ដោយសារកង្វះខាតផ្នែកទម្រង់ និងខ្លឹមសារ។ សំណើសុំ បានយោងទៅលើសុន្ទរកថា ដែលធ្វើដោយនាយករដ្ឋមន្ត្រីនៃប្រទេសកម្ពុជា ដែលបានចោទប្រកាន់អំពីអន្តរាគមន៍ធ្វើឡើងដោយរដ្ឋាភិបាលបរទេស ពាក់ព័ន្ធនឹងចៅក្រមអន្តរជាតិ នៃអង្គជំនុំជម្រះវិសាមញ្ញទាំងអស់ ប៉ុន្តែ មិនបាននិយាយដល់ទង្វើជាក់លាក់របស់លោកចៅក្រម Downing និងលោកស្រីចៅក្រម Lahuis នោះទេ^{២២}។ ទោះបីជាបានទទួលស្គាល់ផ្នែកដែលបានរៀបរាប់នៅក្នុងសំណើសុំថា ជាកំណត់ហេតុពិតប្រាកដ នៃសុន្ទរកថារបស់សម្តេចនាយករដ្ឋមន្ត្រីក៏ដោយ ក៏ផ្នែកទាំងនោះមិនមានតម្លៃជាភស្តុតាង ដែលអាចជឿជាក់បាន និងគ្រប់គ្រាន់ដើម្បីបង្ហាញថា ចៅក្រមទាំងពីររូបនេះ មានភាពលំអៀងជាសត្យានុម័ត ឬជាអត្តនោម័តនោះឡើយ។

^{២១} សេចក្តីសម្រេចលើករណីចៅក្រម ឈីយ ថុល កថាខណ្ឌ២៨ (“ភាគីមួយដែលតវ៉ានឹងភាពអនាគតរបស់ចៅក្រមត្រូវតែបង្ហាញថា ចៅក្រមទទួលបានផលប្រយោជន៍បុគ្គលមួយ ឬពាក់ព័ន្ធយ៉ាងពិសេសជាមួយភាគីផ្សេងទៀត”) (គូសបញ្ជាក់បន្ថែម)។

^{២២} សំណើសុំ កថាខណ្ឌ៨-៩។ សេចក្តីសម្រេចលើសំណើរបស់ជនត្រូវចោទ អៀវ សារី សុំឱ្យមានវិធានការ ពាក់ព័ន្ធនឹងសេចក្តីផ្តើមការណាត់សាកសួរដោយសម្តេចនាយករដ្ឋមន្ត្រី ហ៊ិន សែន

១២. នៅក្នុងការអនុវត្តការវិនិច្ឆ័យ ដើម្បីកំណត់សម្រេចថា តើកាលៈទេសៈនានានឹងនាំឱ្យ“អ្នកសង្កេតការណ៍ដ៏សមហេតុផលដែលមានព័ត៌មានគ្រប់គ្រាន់”²³ ឱ្យយល់ដឹងយ៉ាងសមហេតុផលថាមានភាពលំអៀង ដែរឬទេ អង្គបុរេជំនុំជម្រះយល់ឃើញថា អ្នកសង្កេតការណ៍ដ៏សមហេតុផលនិងមានព័ត៌មានគ្រប់គ្រាន់នេះ នឹងធ្វើការពិចារណាលើការធ្វើសច្ចាប្រណិធាន ចូលកាន់តំណែងរបស់ចៅក្រមអង្គបុរេជំនុំជម្រះអន្តរជាតិ និងគុណសម្បត្តិសម្រាប់ការតែងតាំងរបស់ពួកគាត់ ពិចារណាលើចម្លើយតបរបស់ពួកគាត់ទៅនឹងសំណើសុំ ពិចារណាលើចម្លើយតបរបស់អង្គការសហប្រជាជាតិ ទៅនឹងការចោទប្រកាន់របស់សម្តេចនាយករដ្ឋមន្ត្រី នៅពេលនោះ ពិចារណាលើការចង្អុលបញ្ជាក់អំពីការចោទប្រកាន់ទាំងអស់នេះ ព្រមទាំងពិចារណាលើបរិបទនៃការចោទប្រកាន់ទាំងនេះ។

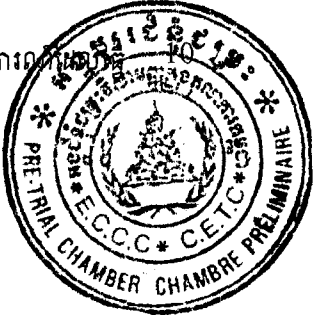
១៣. ផ្ទុយទៅនឹងអ្វី ដែលបានចោទប្រកាន់នៅក្នុងសំណើសុំ²⁴ អង្គការសហប្រជាជាតិបានធ្វើការបដិសេធជាសាធារណៈចំពោះការចោទប្រកាន់របស់សម្តេចនាយករដ្ឋមន្ត្រី ដូចដែលបានរាយការណ៍នៅក្នុងបណ្តាញព័ត៌មានភ្លាមៗ បន្ទាប់ពីការចេញផ្សាយរបស់ពួកគេ²⁵។ អង្គបុរេជំនុំជម្រះកត់សម្គាល់ឃើញថា ចៅក្រមអន្តរជាតិទាំងពីររូបបានធ្វើសច្ចាប្រណិធានកាលពីថ្ងៃទី៣ ខែកក្កដា ឆ្នាំ២០០៦ ថា មិនទទួលយក ឬស្វែងរកការណែនាំពីរដ្ឋាភិបាល

^{២៣} សេចក្តីសម្រេចលើករណីចៅក្រម ស៊យ ផុល កថាខណ្ឌ២១ ដកស្រង់ពីសាលដីកាអង្គជំនុំជម្រះតុលាការកំពូល រឿងក្តី Furundzija កថាខណ្ឌ១៩០។ (ពិភាក្សា សំណើសុំ កថាខណ្ឌ២៤ (ប្រៀបធៀប “អ្នកសង្កេតសមហេតុផល និងដឹងព័ត៌មាន” ជាជាង “ប្រជាជនសាមញ្ញ” ដែលគាត់ទំនងជា“លម្អៀងសមហេតុផលយ៉ាងច្បាស់” លើផ្នែកចៅក្រមអន្តរជាតិរបស់អង្គបុរេជំនុំជម្រះដោយសារតែមានរបស់នាយករដ្ឋមន្ត្រីនៅក្នុងសហគមន៍ ដោយផ្អែកលើសេចក្តីផ្តើមការណែនាំរបស់នាយករដ្ឋមន្ត្រី)។

^{២៤} ពាក្យស្នើសុំ កថាខណ្ឌ២៤។

^{២៥} នៅថ្ងៃទី៦ ខែវិច្ឆិកា ឆ្នាំ២០០៩ អនុប្រធាននៃការិយាល័យរដ្ឋបាលបានជូនដំណឹងជាផ្លូវការទៅអង្គបុរេជំនុំជម្រះថា បន្ទាប់ពីសេចក្តីផ្តើមការណែនាំរបស់នាយករដ្ឋមន្ត្រីភ្លាមៗ គាត់បានចេញនូវសេចក្តីផ្តើមជូនទៅសារព័ត៌មានដូចតទៅនេះ៖ “បទដ្ឋានច្បាប់បានបង្កើតយ៉ាងច្បាស់ថា តុលាការមិនបានស្វែងរកការយល់ព្រម ឬការណែនាំលើការងាររបស់ខ្លួនពីផ្នែកប្រតិបត្តិ។ ខ្ញុំគិតថាចៅក្រមអន្តរជាតិអនុវត្តដោយឯករាជ្យពីផ្នែកប្រតិបត្តិ ហើយខ្ញុំគ្មានហេតុផលថា ពួកគេមិនអនុវត្តនោះទេ។” (“អនុស្សាវរណៈរបស់អនុប្រធានការិយាល័យរដ្ឋបាលជូនទៅប្រធានអង្គបុរេជំនុំជម្រះចុះថ្ងៃទី៦ ខែវិច្ឆិកា ឆ្នាំ២០០៩”)។ សូមមើល កាសែត ដី ខេមបូឌាដេលី ថ្ងៃទី២២ ខែតុលា ឆ្នាំ២០០៩ ទំព័រ៣១។

សេចក្តីសម្រេចលើសំណើរបស់ជនត្រូវចោទ អៀវ សារី សុំឱ្យមានវិធានការ ពាក់ព័ន្ធនឹងសេចក្តីផ្តើមការណែនាំ ដោយសម្តេចនាយករដ្ឋមន្ត្រី ហ៊ិន សែន

ណាមួយ ឬពីប្រភពផ្សេងទៀតនោះឡើយ^{២៦}។ នៅក្នុងសេចក្តីសន្និដ្ឋានរបស់ខ្លួន ចៅក្រម ទាំងពីររូបលើកឡើងថា ពួកគាត់បានបំពេញតួនាទីយោងតាមការសម្រេចប្រណិធាននេះ ក្នុង ខណៈពេលបំពេញការងារជាចៅក្រមនៅអង្គជំនុំជម្រះវិសាមញ្ញ ហើយមិនដែលស្វែងរក ឬ ទទួលយកគោលការណ៍ណែនាំពីរដ្ឋាភិបាលណាមួយឡើយ^{២៧}។ នៅពេលដែលអ្នកសង្កេតការណ៍ ដ៏សមហេតុផលនិងមានព័ត៌មានគ្រប់គ្រាន់នឹងពិចារណាថា តើការចោទប្រកាន់ទាំងអស់នេះ ត្រូវបានចង្អុលបង្ហាញនូវភស្តុតាងដែរឬទេនោះ វាក៏មានការពាក់ព័ន្ធដល់ការកត់សម្គាល់ផង ដែរថា គ្មានដំណាក់កាលណា ដែលអង្គជំនុំជម្រះវិសាមញ្ញបានទទួលព័ត៌មានណាមួយពី រាជរដ្ឋាភិបាលកម្ពុជា ដែលនឹងចង្អុលបង្ហាញ នូវភស្តុតាងស្តីពីកិច្ចអន្តរាគមន៍ ដែលបានលើក ឡើង ដែលធ្វើដោយរដ្ឋាភិបាលបរទេសទៅលើចៅក្រមអន្តរជាតិនៃអង្គបុរេជំនុំជម្រះនោះទេ ឬ ជាព័ត៌មានដែលអាចលើកឡើងពីកង្វះឯករាជ្យភាពរបស់តុលាការនោះទេ^{២៨}។

១៤. ជាចុងក្រោយ និងដូចដែលសំណើសុំបានទទួលស្គាល់ សេចក្តីផ្តើមការណ៍របស់សម្តេចនាយក រដ្ឋមន្ត្រី គឺជាការឆ្លើយតបទៅនឹងមតិយោបល់ជំទាស់ដែលធ្វើដោយចៅក្រមអង្គបុរេជំនុំជម្រះ អន្តរជាតិទាំងពីររូប ដែលមានប្រសិទ្ធភាពអនុញ្ញាតឱ្យបន្តកិច្ចស៊ើបសួរប្រឆាំងនឹងជនជាប់ សង្ស័យថែមទៀតនៅចំពោះមុខអង្គជំនុំជម្រះវិសាមញ្ញ^{២៩}។ បន្ថែមពីលើការប៉ាន់ប្រមាណថា

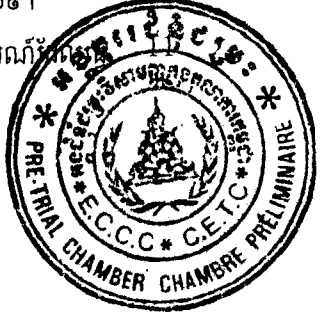
^{២៦} សេចក្តីសម្រេចលើករណីចៅក្រម នីយ ផុល កថាខណ្ឌ១៨ (កត់សម្គាល់ថា នៅថ្ងៃទី៧ ខែឧសភា ឆ្នាំ២០០៦ ចៅក្រមទាំងអស់នៃអង្គបុរេជំនុំជម្រះរបស់អ.វ.ត.ក ត្រូវបានតែងតាំងដោយព្រះរាជក្រឹត្យ និងបន្ទាប់មកស្បថជាផ្លូវការក្នុង អំឡុងពេលពិធីផ្លូវការមួយ)។

^{២៧} ចម្លើយតបរបស់ចៅក្រម Lahuis និង Downing ចំពោះសំណើរបស់លោក អៀង សារី សុំឱ្យមានវិធានការសមរម្យ ទាក់ទងនឹងសេចក្តីផ្តើមការណ៍មួយចំនួនរបស់នាយករដ្ឋមន្ត្រី ហ៊ុន សែន ដែលតាំងនឹងឯករាជ្យភាព ដែលដាក់ដោយ សម្ងាត់នៅថ្ងៃទី៦ ខែវិច្ឆិកា ឆ្នាំ២០០៩ (“សេចក្តីសន្និដ្ឋានរបស់ចៅក្រម Katinka Lahuis និង Rowan Downing”) កថាខណ្ឌ៩។

^{២៨} សូមមើល អនុស្សាវរណៈរបស់អនុប្រធានការិយាល័យរដ្ឋបាលជូនទៅប្រធានអង្គបុរេជំនុំជម្រះ ចុះថ្ងៃទី៦ ខែវិច្ឆិកា ឆ្នាំ២០០៩ (“អ.វ.ត.ក មិនបានទទួលជាផ្លូវការ ឬក្រៅផ្លូវការ នូវឯកសារណាមួយដែលគាំទ្រការចោទប្រកាន់ដែលធ្វើឡើង នៅក្នុងសារព័ត៌មាន”)។

^{២៩} ពាក្យស្នើសុំ កថាខណ្ឌ ៨។ ការពិចារណារបស់អង្គបុរេជំនុំជម្រះទាក់ទងនឹងការខ្វែងគំនិតគ្នារវាងសហព្រះរាជអាជ្ញា អនុលោមតាមវិធាន៧១ នៃវិធានផ្ទៃក្នុង (សំណើកោសលុបជាសាធារណៈ) ថ្ងៃទី១៨ ខែសីហា ឆ្នាំ២០០៩។

សេចក្តីសម្រេចលើសំណើរបស់ជនត្រូវចោទ អៀង សារី សុំឱ្យមានវិធានការ ពាក់ព័ន្ធនឹងសេចក្តីផ្តើមការណ៍ ដោយសម្តេចនាយករដ្ឋមន្ត្រី ហ៊ុន សែន

ចៅក្រមអង្គបុរេជំនុំជម្រះអន្តរជាតិទាំងពីររូប បានប្រព្រឹត្តតាមការណែនាំភាគច្រើនពីរដ្ឋាភិបាល របស់ខ្លួនក្នុងការធ្វើដូច្នោះ សំណើសុំពុំមានបំណងបង្ហាញថា សេចក្តីសម្រេចនេះត្រូវបាន ឬ នឹងត្រូវបានយល់ដឹងយ៉ាងសមហេតុផលថា មិនពាក់ព័ន្ធនឹងការអនុវត្តច្បាប់ទេ ដែលនៅ ក្នុងការសម្រេចនេះអាចមានការបកស្រាយដែលអាចមានលើសពីមួយ ឬមិនទាក់ទងទៅនឹង ការវាយតម្លៃលើអង្គហេតុនានាដែលពាក់ព័ន្ធទេ ។

១៥. អង្គបុរេជំនុំជម្រះយល់ឃើញថា សំណើសុំមិនបង្ហាញថា លោកចៅក្រម Downing និង លោកស្រីចៅក្រម Lahuis បានប្រព្រឹត្តតាមការណែនាំរបស់រដ្ឋាភិបាលណាមួយ ឬថា ចៅក្រមទាំងនេះមានហេតុផលខាងនយោបាយ នៅពីក្រោយនោះទេ។ វាមិនអាចមាន ការយល់ឃើញ អំពីកង្វះឯករាជ្យភាពតុលាការ ពីសំណាក់អ្នកសង្កេតការណ៍មិនលំអៀង នោះទេ ដ៏រាបណាអ្នកសង្កេតការណ៍នោះមានព័ត៌មានស្តីពីកាលៈទេសៈនៃបញ្ហាទាំងអស់ ដែល ពាក់ព័ន្ធ ដាក់នៅចំពោះមុខអង្គបុរេជំនុំជម្រះ។

យោងលើហេតុផលដូចបានបញ្ជាក់ជូនខាងលើ អង្គបុរេជំនុំជម្រះ សម្រេចជាឯកច្ឆន្ទថា ៖

- ១. បដិសេធសំណើសុំបើកសវនាការជាសាធារណៈ និងសំណើសុំព្យួរកិច្ចដំណើរការនីតិវិធី
- ២. សំណើសុំនេះមិនអាចទទួលយកបានដោយគ្មានមូលដ្ឋានត្រឹមត្រូវ និង
- ៣. ណែនាំឱ្យផ្នែកគ្រប់គ្រងតុលាការធ្វើការចាត់ចំណាត់ថ្នាក់សារជាថ្មី ថាជាឯកសារសាធារណៈ ចំពោះរាល់ឯកសារទាំងអស់ដែលបានដាក់ជាឯកសារសម្ងាត់ពាក់ព័ន្ធនឹងសំណើសុំនេះ។

អនុលោមតាមវិធាន៣៤(៨) នៃវិធានផ្ទៃក្នុង សេចក្តីសម្រេចនេះបិទផ្លូវតវ៉ា ។

សេចក្តីសម្រេចលើសំណើរបស់ជនត្រូវចោទ អៀវ សារី សុំឱ្យមានវិធានការ ពាក់ព័ន្ធនឹងសេចក្តីផ្តេងតវ៉ា ដោយសម្តេចនាយករដ្ឋមន្ត្រី ហ៊ុន សែន

ធ្វើឡើងដោយអង្គបុរេជំនុំជម្រះ

ភ្នំពេញ ថ្ងៃទី៣០ ខែវិច្ឆិកា ឆ្នាំ២០០៩ ៀ,

អង្គបុរេជំនុំជម្រះ

ប្រធាន

Florence MUMBA

នាយ មុន

Jean-Marc LAVERGNE

ប្រធាន

ប្រាក់ គីមសាន